KARTA 2.1

Zadanie 2 – materiał literacki

Czego może nauczyć człowieka świadomość przemijania? Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Horacy, *Pieśń II, 14* (do Postumusa)

Hej! hej! pierzchliwe Postumie, Postumie,
Zbiegają lata; ni modlitwa nasza
Zmarszczków z oblicza odstraszyć nie umie;
Starości, ani śmierć nie odstrasza.

Niczym nie zmiękczysz Plutona wyroków,
Choćbyś mu trzysta byków bił codziennie,
Jak raz Tytyja z Gerionem wziął w oków
Czarnego Stygu, tak trzyma niezmiennie.

A my, co ziemskie pożywamy płody,
Radzi nie radzi pójdziem kiedyś wszyscy
Przez jego czarne przewozić się wody,
Wielcy królowie, pachołkowie niscy.

Próżno nas stracha Mars srodze wojenny,
I unikamy burz Adriatyku;
Próżno, gdy powiew pociąga jesienny,
Chronimy zdrowia od chorób bezliku.

W końcu przyjść musisz nad brzeg czarnej rzeki
Mknącej leniwo; patrzyć na tortury
Cór Danausa przeklętych na wieki,
I na Syzyfa trud u stoku góry.

Raz się oderwać trzeba — nie ma rady!
Od roli, domu, małżonki nadobnej;
A z drzew, którymiś umaił twe sady,
Za tobą pójdzie li cyprys żałobny.

Cekub, chowany pod zamkiem tak długo,
Mądrzejszy dziedzic wypije, zmitręży —
I po podłodze lać się będzie strugą
Wino, co warte iść na stół do księży.

Horacy, *Pieśń II, 14*, tłum. Lucjan Siemieński, wg wyd. Kraków 1916 (domena publiczna), wolnelektury.pl. Objaśnienia: Pluton – władca podziemi; Styks – rzeka w krainie umarłych; cyprys – drzewo sadzone przy grobach; cekub – szlachetne wino.

Na co zwrócić uwagę w czasie przygotowania

- Zaznacz w wierszu słowa związane z czasem i śmiercią oraz obrazy z mitologii (Pluton, Styks, Syzyf).
- Ustal, do kogo mówi poeta i jaki ma ton: smutny, spokojny, ironiczny?
- Wybierz drugi utwór, w którym przemijanie prowadzi do jakiejś rady życiowej – nie tylko do lęku.

KARTA 2.1

Zadanie 2 – materiał literacki

Czy cisza może przemówić do człowieka? Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Adam Mickiewicz, *Stepy akermańskie* (z cyklu *Sonety krymskie*)

Wpłynąłem na suchego przestwór oceanu,
Wóz nurza się w zieloność i jak łódka brodzi,
Śród fali łąk szumiących, śród kwiatów powodzi,
Omijam koralowe ostrowy burzanu.

Już mrok zapada, nigdzie drogi ni kurhanu;
Patrzę w niebo, gwiazd szukam przewodniczek łodzi;
Tam z dala błyszczy obłok? tam jutrzenka wschodzi?
To błyszczy Dniestr, to weszła lampa Akermanu.

Stójmy! — Jak cicho! — Słyszę ciągnące żurawie,
Których by nie doścignły źrenice sokoła;
Słyszę, kędy się motyl kołysa na trawie,

Kędy wąż śliską piersią dotyka się zioła.
W takiéj ciszy — tak ucho natężam ciekawie,
Że słyszałbym głos z Litwy. — Jedźmy, nikt nie woła!

Adam Mickiewicz, *Stepy akermańskie*, wg wyd. Kraków 1928, wolnelektury.pl (domena publiczna). Objaśnienia: przestwór – rozległa przestrzeń; burzan – wysokie zarośla stepowe; kurhan – usypany pagórek-mogiła; Akerman – miasto nad ujściem Dniestru.

Na co zwrócić uwagę w czasie przygotowania

- Podziel sonet na część opisową (strofy 1–2) i refleksyjną (tercyny).
- Zwróć uwagę na wykrzyknienia i pauzy (myślniki) – to one budują ciszę w wierszu.
- Wybierz drugi tekst, w którym milczenie lub cisza coś odsłania.

KARTA 2.1

Zadanie 2 – materiał literacki

Czy warto bronić świata, który odchodzi w przeszłość? Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Adam Asnyk, *Daremne żale*

Daremne żale, próżny trud,
Bezsilne złorzeczenia!
Przeżytych kształtów żaden cud
Nie wróci do istnienia.

Świat wam nie odda, idąc wstecz,
Zniknionych mar szeregu:
Nie zdoła ogień ani miecz
Powstrzymać myśli w biegu.

Trzeba z Żywymi naprzód iść,
Po życie sięgać nowe:
A nie w uwiędłych laurów liść
Z uporem stroić głowę!

Wy nie cofniecie życia fal!
Nic skargi nie pomogą!
Bezsilne gniewy, próżny żal!
Świat pójdzie swoją drogą.

Adam Asnyk, *Daremne żale*, wg wyd. *Poezye*, t. 3, Warszawa 1898, wolnelektury.pl (domena publiczna). Objaśnienia: złorzeczenia – przekleństwa; mary – zjawy, widma; laur – wieniec, znak dawnej chwały.

Na co zwrócić uwagę w czasie przygotowania

- Zaznacz słowa związane z przeszłością i słowa związane z przyszłością – zobaczysz oś wiersza.
- Zwróć uwagę na formę apelu: kto mówi, do kogo i jakim tonem.
- Drugi tekst wybierz tak, by pokazywał ludzi broniących starego porządku albo walczących o nowy.

KARTA 2.1

Zadanie 2 – materiał literacki

Co pozostaje człowiekowi, gdy przestaje wierzyć w dawne wartości? Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Koniec wieku XIX*

Przekleństwo?... Tylko dziki, kiedy się skaleczy,
złorzeczy swemu bogu, skrytemu w przestworze.
Ironia?… Lecz największe z szyderstw czyż się może
równać z ironią biegu najzwyklejszych rzeczy?

Wzgarda… Lecz tylko głupiec gardzi tym ciężarem
którego wziąć na słabe nie zdoła ramiona,
Rozpacz? … Więc za przykładem trzeba iść skorpiona,
co się zabija, kiedy otoczą go żarem?

Walka?… Ale czyż mrówka rzucona na szyny
może walczyć z pociągiem, nadchodzącym w pędzie,
Rezygnacja?… Czyż przez to mniej się cierpieć będzie,
gdy się z poddaniem schyli pod nóż gilotyny?

Byt przyszły?… Gwiazd tajniki któż z ludzi ogląda,
kto zliczy zgasłe słońca i kres światu zgadnie?
Użycie? … Ależ w duszy jest zawsze coś na dnie,
co wśród użycia pragnie, wśród rozkoszy żąda.

Cóż więc jest? Co zostało nam, co wszystko wiemy,
dla których żadna z dawnych wiar już nie wystarcza?
Jakaż jest przeciw włóczni złego twoja tarcza
człowiecze z końca wieku? … Głowę zwiesił niemy.

Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Koniec wieku XIX*, wg *Wybór poezyj*, Warszawa–Kraków 1906 (domena publiczna), wolnelektury.pl. Objaśnienia: skorpion – według dawnej legendy otoczony ogniem zabija się własnym jadem; użycie – tu: korzystanie z przyjemności; byt przyszły – życie po śmierci.

Na co zwrócić uwagę w czasie przygotowania

- Wypisz z wiersza wszystkie postawy i przy każdej zaznacz, czym podmiot ją podważa.
- Zwróć uwagę na obrazy z nowoczesności (pociąg, gilotyna) i na ostatni wers.
- Drugim tekstem może być utwór, w którym bohater znajduje odpowiedź na kryzys wartości – albo taki, w którym jej nie znajduje.

KARTA 2.1

Zadanie 2 – materiał literacki

Co wojna odbiera młodemu pokoleniu? Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Krzysztof Kamil Baczyński, *Elegia o… [chłopcu polskim]* (1944)

Oddzielili cię, syneczku, od snów, co jak motyl drżą,
haftowali ci, syneczku, smutne oczy rudą krwią,
malowali krajobrazy w żółte ściegi pożóg,
wyszywali wisielcami drzew płynące morze.

Wyuczyli cię, syneczku, ziemi twej na pamięć
gdyś jej ścieżki powycinał żelaznymi łzami.
Odchowali cię w ciemności, odkarmili bochnem trwóg,
przemierzyłeś po omacku najwstydliwsze z ludzkich dróg.

I wyszedłeś, jasny synku, z czarną bronią w noc,
i poczułeś, jak się jeży w dźwięku minut — zło.
Zanim padłeś, jeszcze ziemię przeżegnałeś ręką.
Czy to była kula, synku, czy to serce pękło?

Krzysztof Kamil Baczyński, *Elegia o… [chłopcu polskim]*, 20 marca 1944, wg *Utworów zebranych*, Kraków 1994, wolnelektury.pl (domena publiczna; autor zm. 1944). Objaśnienia: pożoga – wielki pożar; „żelazne łzy" – tu: pociski, broń.

Na co zwrócić uwagę w czasie przygotowania

- Zaznacz zwroty do adresata i czasowniki – kto co robi z chłopcem?
- Zwróć uwagę na obrazy z tkania i haftowania: co się „wyszywa" w tym wierszu?
- Zastanów się nad pytaniem z ostatniego wersu – na czym polega jego siła?

KARTA 2.2

Zadanie 2 – materiał nieliteracki

Czy dziedzictwo kultury przetrwa bez ludzkiej troski? Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Zapisane, zgubione, odnalezione

Najstarsze polskie teksty literackie znamy często dzięki szczęśliwym przypadkom. *Lament świętokrzyski*, jeden z najpiękniejszych utworów naszego średniowiecza, przetrwał w jednym zapisie z drugiej połowy XV wieku, związanym z klasztorem benedyktynów na Łysej Górze. Skopiował go zakonnik Andrzej ze Słupi. Tego rękopisu dziś już nie ma – tekst znamy dzięki Łukaszowi Gołębiowskiemu, który odkrył pieśni łysogórskie w 1831 roku, i dzięki ich późniejszej publikacji.

Podobną drogę przeszła *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią*. Przez długi czas znano ją z kodeksu spisanego w latach 1463–1465, przechowywanego w bibliotece seminarium w Płocku. Rękopis zawierał większą część utworu, ale bez zakończenia, a w czasie II wojny światowej zaginął. W 1925 roku Jan Łoś zaproponował odtworzenie końcówki na podstawie staroruskiego przekładu. Dopiero w 2018 roku poinformowano, że prof. Wiesław Wydra odnalazł (jesienią 2017 roku) w bibliotece uniwersyteckiej w Erlangen pełne wydanie drukowane z 1542 roku. Utwór liczy w nim 916 wersów. Dziś znamy go więc w dwóch postaciach: krótszej, z rękopisu płockiego, którą czyta się w szkole, i pełnej, z druku sprzed prawie pięciuset lat.

Nie tylko pojedyncze rękopisy bywały w niebezpieczeństwie. Biblioteka Załuskich, otwarta dla czytelników w Warszawie w 1747 roku jako jedna z pierwszych publicznych bibliotek w Europie, została po upadku insurekcji kościuszkowskiej wywieziona do Petersburga. Część zbiorów wróciła do Polski po traktacie ryskim, w latach 1921–1934. W 1944 roku znaczna ich część spłonęła, podpalona przez wojska niemieckie.

Z tych historii płynie prosta nauka: kultura nie trwa sama z siebie. Ktoś musi przepisać tekst, wydać go, przechować, opisać w katalogu, a czasem – po latach – odnaleźć na zapomnianej półce.

Tekst przygotowany na potrzeby materiału na podstawie haseł encyklopedycznych i komunikatów naukowych (źródła w raporcie).

Na co zwrócić uwagę w czasie przygotowania

- Odróżnij w tekście fakty (daty, miejsca, nazwiska) od wniosku autora – wniosek jest w ostatnim akapicie.
- Zastanów się, jakie przyczyny strat i jakie sposoby ocalenia wymienia tekst.
- Drugim tekstem może być utwór o trwałości poezji albo film czy reportaż o ratowaniu zabytków.

KARTA 2.2

Zadanie 2 – materiał nieliteracki

Czy wyobraźnia widza może zastąpić bogatą scenę? Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Drewniane „O", w którym grano Szekspira

W 1599 roku aktorzy z trupy Lord Chamberlain's Men, do której należał William Szekspir, zbudowali na południowym brzegu Tamizy, w dzielnicy Southwark, nowy teatr. Nazwali go Globe. Częściowo wykorzystali przy tym drewno z rozebranego wcześniej budynku, nazywanego po prostu The Theatre. Teatr należał do samych aktorów, którzy byli jego udziałowcami – udziały miał między innymi Szekspir. Zysk z biletów zależał więc od tego, czy sztuki przyciągną publiczność.

Globe był otwartym, trzypiętrowym amfiteatrem o średnicy około trzydziestu metrów. Mógł pomieścić do trzech tysięcy widzów. Najtańsze miejsca znajdowały się na dziedzińcu przed sceną – za jednego pensa można było oglądać przedstawienie na stojąco, pod gołym niebem. Scenę ustawiono tak, by w letnie popołudnia, kiedy grano, była w cieniu. Kto płacił więcej, siadał na galeriach pod dachem.

Przedstawienia odbywały się po południu, przy świetle dnia. O tym, czy na scenie panuje noc, burza czy bitwa, w dużej mierze decydowały więc słowa aktorów i wyobraźnia publiczności. Właśnie w tym czasie powstawały najsłynniejsze dramaty Szekspira, w tym *Makbet*.

Efekty specjalne bywały zresztą niebezpieczne. 29 czerwca 1613 roku, w czasie przedstawienia *Henryka VIII*, wystrzał z teatralnej armaty zapalił drewniane belki i strzechę. Budynek spłonął, ale nikt nie zginął. Rok później stanął nowy Globe, tym razem kryty dachówką; odbudowa kosztowała 1400 funtów. W 1642 roku parlament zamknął wszystkie londyńskie teatry, a budynek wkrótce rozebrano.

Dzisiejsi turyści mogą obejrzeć Szekspira w podobnych warunkach. W 1997 roku otwarto rekonstrukcję teatru, Shakespeare's Globe, około dwustu trzydziestu metrów od miejsca, w którym stał pierwowzór. Widzowie znów stoją przed sceną pod gołym niebem.

Tekst przygotowany na potrzeby materiału na podstawie haseł encyklopedycznych o Globe Theatre (Wikipedia, wersja polska i angielska).

Na co zwrócić uwagę w czasie przygotowania

- Oddziel fakty (daty, liczby) od wniosków, które możesz z nich wyciągnąć.
- Zastanów się, jak warunki teatru wpływały na sposób pisania dramatów.
- Drugim tekstem może być scena z dramatu, w której słowo zastępuje dekorację.

KARTA 2.2

Zadanie 2 – materiał nieliteracki

Jak zmiany techniczne zmieniają życie mieszkańców miasta? Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Warszawa, którą znał Wokulski

Akcja *Lalki* zaczyna się na początku 1878 roku. Warszawa była wtedy miastem w zaborze rosyjskim, które szybko rosło, ale wiele jego dzielnic wciąż nie miało podstawowych urządzeń sanitarnych. Woda z Wisły trafiała do mieszkańców bez porządnego oczyszczania, a nieczystości odprowadzano do rzeki.

Niektóre zmiany były już widoczne. W latach 1859–1864 zbudowano według projektu Stanisława Kierbedzia pierwszy stały, stalowy most na Wiśle w Warszawie. Połączył on lewobrzeżne miasto z Pragą i ułatwił ruch ludzi i towarów. Most został zniszczony w czasie obu wojen światowych, a w jego miejscu stoi dziś most Śląsko-Dąbrowski.

W 1875 roku obowiązki prezydenta miasta objął rosyjski generał Sokrates Starynkiewicz i pełnił je do 1892 roku. Z jego inicjatywy w latach 1883–1886 zbudowano wodociągi (a kanalizację budowano etapami, także później) według projektu angielskiego inżyniera Williama Lindleya i jego syna Williama Heerleina. Częścią systemu była stacja filtrów, która oczyszczała wodę z Wisły. Dzięki tym inwestycjom miasto stało się zdrowsze, choć najbiedniejsze dzielnice długo jeszcze czekały na zmiany.

Bolesław Prus znał to miasto jako dziennikarz i kronikarz. W *Lalce* Wokulski stoi nad Wisłą przy górze śmieci, obok zbiorników wody pitnej, i myśli o bulwarach i kanałach, które mogłyby uratować tysiące ludzi przed chorobami. Kilka lat później podobne plany zaczęto naprawdę realizować.

Technika nie zmienia jednak sama z siebie ludzkiego życia. Potrzebni są ludzie, którzy zobaczą problem, przekonają innych i znajdą pieniądze – a także ci, którzy wykonają ciężką pracę przy budowie.

Tekst przygotowany na potrzeby materiału na podstawie haseł encyklopedycznych i tekstu powieści (źródła w raporcie).

Na co zwrócić uwagę w czasie przygotowania

- Wypisz daty i nazwiska – to fakty; wniosek autora jest w ostatnim akapicie.
- Zastanów się, kto korzysta na każdej zmianie i kto ją wykonuje.
- Drugi tekst może dotyczyć miasta, fabryki albo wynalazku – byle pokazywał skutki zmian dla ludzi.

KARTA 2.2

Zadanie 2 – materiał nieliteracki

Czy odzyskanie niepodległości kończy wysiłek budowania państwa? Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Pierwsze lata wolności

11 listopada 1918 roku Rada Regencyjna przekazała Józefowi Piłsudskiemu zwierzchnią władzę nad wojskiem, a trzy dni później całą władzę w państwie. Ten dzień stał się symbolem odzyskania niepodległości, ale był dopiero początkiem pracy. Nowe państwo powstało z ziem trzech zaborów, które przez ponad sto lat miały różne prawo, różne szkoły, koleje, urzędy i pieniądze.

Bardzo szybko trzeba było zdecydować, jak Polska ma być rządzona. Dekret z 28 listopada 1918 roku o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego przyznał prawo głosu wszystkim obywatelom bez różnicy płci, którzy ukończyli 21 lat – kobiety w Polsce zyskały je wcześniej niż w wielu krajach Europy. Wybory odbyły się 26 stycznia 1919 roku, a w marcu 1921 roku Sejm uchwalił konstytucję.

Jednocześnie trwała walka o granice. Wojna z Rosją sowiecką zakończyła się traktatem ryskim, podpisanym 18 marca 1921 roku, a dwa dni później odbył się plebiscyt na Górnym Śląsku. Państwo zmagało się też z biedą i inflacją. Polska marka traciła wartość tak szybko, że w 1924 roku przy reformie walutowej Władysława Grabskiego wymieniano ją na złote w stosunku 1 800 000 marek za jednego złotego.

Symbolem pracy dla przyszłości stała się Gdynia. Budowę portu rozpoczęto w 1921 roku, a we wrześniu 1922 roku Sejm uchwalił ustawę o budowie portu morskiego przy Gdyni. W 1923 roku przy pierwszym molo zacumował pierwszy statek pod obcą banderą. Z rybackiej wsi w ciągu kilkunastu lat wyrosło nowoczesne miasto.

Te fakty pokazują, że wolność trzeba było nie tylko wywalczyć, lecz także zorganizować – w urzędach, szkołach, kasach i na placach budowy.

Tekst opracowany na podstawie haseł encyklopedycznych (Rada Regencyjna; Wybory parlamentarne w Polsce w 1919 roku; Konstytucja marcowa; Traktat ryski; Plebiscyt na Górnym Śląsku; Marka polska; Reforma walutowa Władysława Grabskiego; Port morski Gdynia).

Na co zwrócić uwagę w czasie przygotowania

- Zaznacz w tekście daty i ułóż z nich krótką oś czasu.
- Odróżnij fakty od wniosku – wniosek jest w ostatnim akapicie.
- Do drugiego tekstu wybierz utwór, który pokazuje pierwsze lata niepodległości albo pracę dla wspólnego dobra.

KARTA 2.2

Zadanie 2 – materiał nieliteracki

Czy kłamstwo powtarzane przez władzę może zastąpić prawdę? Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Kłamstwo z urzędu

W marcu 1933 roku, kilka tygodni po dojściu Hitlera do władzy, w Niemczech utworzono Ministerstwo Oświecenia Publicznego i Propagandy. Kierował nim Joseph Goebbels. Ministerstwo nadzorowało prasę, radio, film, teatr i literaturę. Wkrótce z bibliotek i księgarń usuwano książki autorów uznanych za wrogów, a w maju 1933 roku w wielu miastach palono je publicznie.

Jedno z najdłużej podtrzymywanych kłamstw XX wieku dotyczyło zbrodni katyńskiej. Wiosną 1940 roku NKWD zamordowało blisko 22 tysiące obywateli polskich, głównie oficerów, policjantów i przedstawicieli inteligencji. W 1944 roku komisja sowiecka pod kierunkiem Nikołaja Burdenki ogłosiła, że zbrodni dokonali Niemcy. Tę wersję powtarzano w ZSRR i w PRL przez dziesięciolecia. Dopiero 13 kwietnia 1990 roku władze ZSRR oficjalnie przyznały, że odpowiedzialność ponosi NKWD.

Podobne ograniczenia obowiązywały w PRL. Od 1946 roku o tym, co wolno wydrukować, decydował Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk. Cenzorzy wykreślali z gazet i książek nie tylko krytykę władzy, ale też wzmianki o Katyniu. Kto chciał poznać prawdę, sięgał po wydawnictwa emigracyjne albo podziemne. Sejm zniósł cenzurę ustawą z 11 kwietnia 1990 roku – dwa dni przed oficjalnym przyznaniem się ZSRR do zbrodni katyńskiej.

Przez cały ten czas wiele rodzin ofiar znało prawdę, ale mówienie o niej publicznie było niebezpieczne. Kłamstwo nie musiało więc nikogo przekonać – wystarczyło, że zmuszało do milczenia.

Dziś do szerzenia fałszywych informacji nie potrzeba ministerstwa. Wystarczą media społecznościowe i zautomatyzowane konta. W 2015 roku Unia Europejska powołała zespół East StratCom, który prowadzi projekt EUvsDisinfo i publikuje bazę przypadków dezinformacji. Narzędzia się zmieniły, ale cel pozostał podobny: zastąpić fakty opowieścią, która służy władzy.

Tekst przygotowany na potrzeby materiału na podstawie haseł encyklopedycznych i stron instytucji (źródła w raporcie).

Na co zwrócić uwagę w czasie przygotowania

- Wypisz daty i instytucje z tekstu – pokazują, jak długo i kto rozpowszechniał kłamstwo.
- Znajdź zdanie, które jest wnioskiem, a nie faktem (czwarty akapit).
- Drugi tekst wybierz tak, by pokazywał mechanizm kłamstwa, a nie tylko temat wojny.

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Matura ustna 2027 z polskiego – komplet 5 części: opracowanie pytań jawnych, karty do zadania 2, arkusze oceny

Podgląd pokazał 10 z 218 stron. Pełna wersja: 218 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Matura ustna 2027 z polskiego – część 1: starożytność i średniowiecze. Opracowanie 12 pytań jawnych, karty do zadania 2, arkusz oceny
- Matura ustna 2027 z polskiego – część 2: od Szekspira do romantyzmu. Opracowanie 17 pytań jawnych, karty do zadania 2, arkusz oceny
- Matura ustna 2027 z polskiego – część 3: pozytywizm i realizm. Opracowanie 12 pytań jawnych, karty do zadania 2, arkusz oceny
- Matura ustna 2027 z polskiego – część 4: Młoda Polska i dwudziestolecie. Opracowanie 14 pytań jawnych, karty do zadania 2, arkusz oceny
- Matura ustna 2027 z polskiego – część 5: wojna i współczesność. Opracowanie 21 pytań jawnych, karty do zadania 2, arkusz oceny

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/matura-ustna-2027-jezyk-polski-komplet